

TEDENSKA SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto X.

V Ljubljani, dne 12. aprila 1934

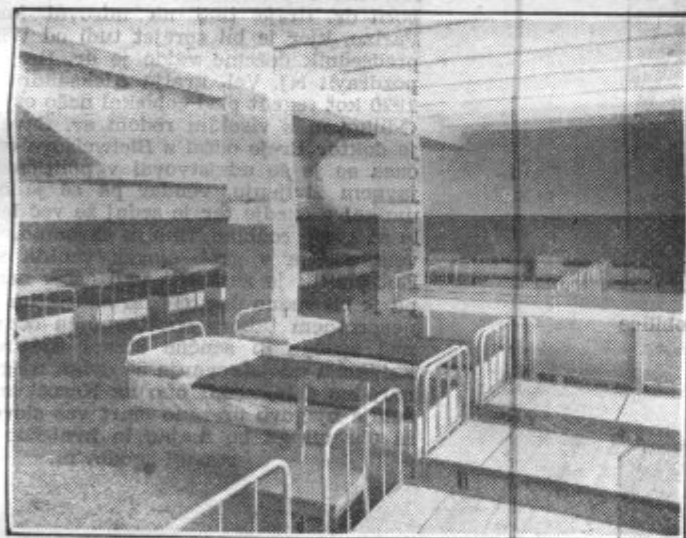
Štev. 15.

Delavsko zavetišče

v Ljubljani

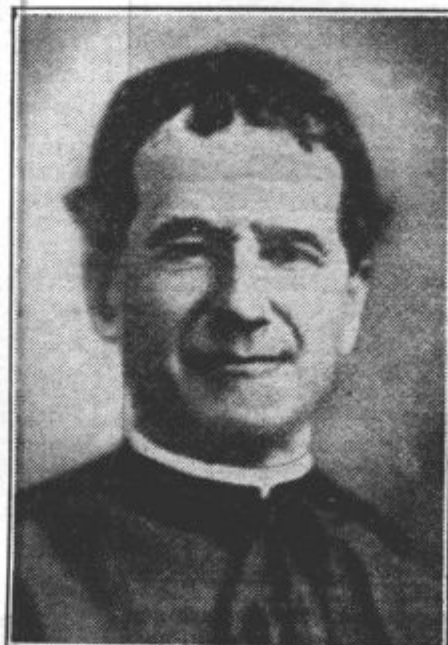

Mnogo delavcev prihaja v Ljubljano za zaslužkom in morajo živeti več tednov s skromnimi sredstvi. Večina teh ne ve, da so že pred več meseci postavili tam na oglu Bleiweisove in Gospo-svetske ceste krasno stavbo »Delavski dom«, kjer najde delavec za mal denar snažno prenočišče in prav ceneno hrano. V čitalnici so na razpolago knjige in časopisi, da se delavcu ni treba potikati po beznicah. Slika v sredini: Pročelje »Delavskega doma«. Slika levo: Veliko skupno ležišče. Slika desno: Dnevni prostor za delavce.

DON BOSKO

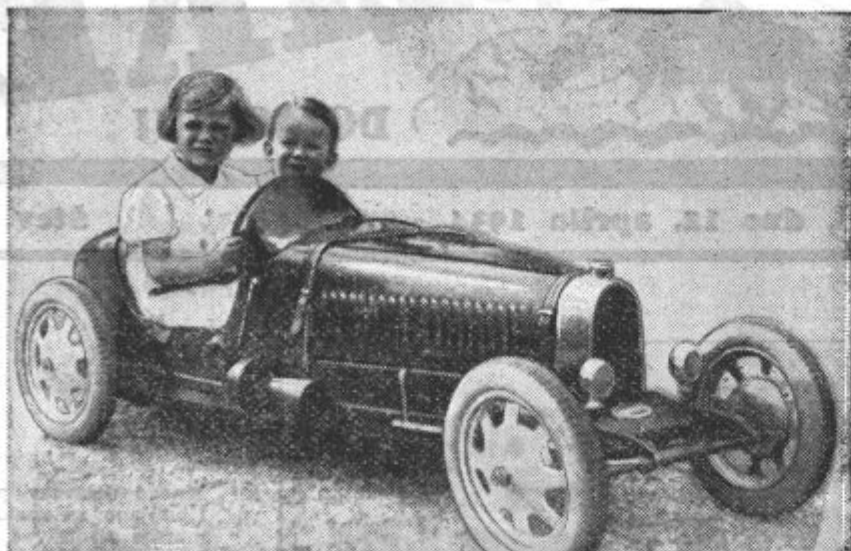
Na veliko nedeljo je papež proglasil za svetnika blaženega Janeza Boska. Z don Boskom postavlja Cerkev na oltar moža, ki je tako poln človek, tako simpatičen, tako podjeten in modern kot le redkokd. V njem ni zagrenjenosti, ne omejenosti, sila je prizanesljiv in uvideven. Povsod išče in brani le to, kar je božje, kar je prava sreča za človeško dušo, za poedinca in za državo. On ljubi iz srca to, kar tudi mi ljubimo: našo mladino. On gori za to, kar je tudi nam ideal: podjetnost in delo. Don Bosko je bil rojen 1. 1815 pri Turinu, umrl pa je 1. 1888 v Turinu samem. Začel je kot največji siromak. Njegovi starši so bili kajžarji. Da se je priboril do knjig in do duhovske službe je šel skozi vse poklice: bil je pastir, hlapec, krojač, čevljar, glumač, natakár,

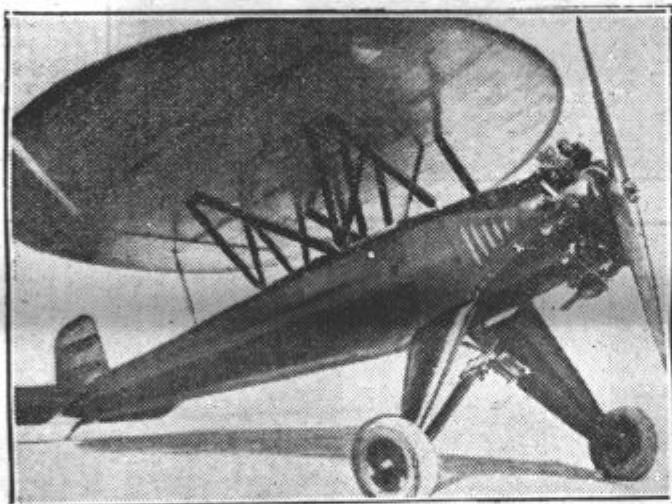
— SVETNIK

organist, mizar. Ustanovil je nov cerkveni red, ki ga je imenoval po sv. Frančišku Saleškemu in katerega naloga je vzgajati zanemarljene dečke. Danes ima po svetu 1430 ogromnih zavodov, 766 osnovnih, gimnazijskih, tehničnih, poljedelskih, bogoslovnih šol, 517 mladinskih domov (oratorijev), 22 misijonov itd. V zadnjih 14 letih je odprl 333 novih zavodov, dobil 1780 novih duhovnikov, 5900 novih članov. V Jugoslaviji je najbolj znan njegov zavod na Rakovniku pri Ljubljani, kjer bo 15. aprila tudi velika proslava Boskove proglasitve za svetnika. Ob slovesni proglasitvi tega svetnika je sprejel Sveti Oče tudi 170 Slovencev in poslušal naše slovenske cerkvene pesmi, ki so jih zapeli salezijanski gojenci.

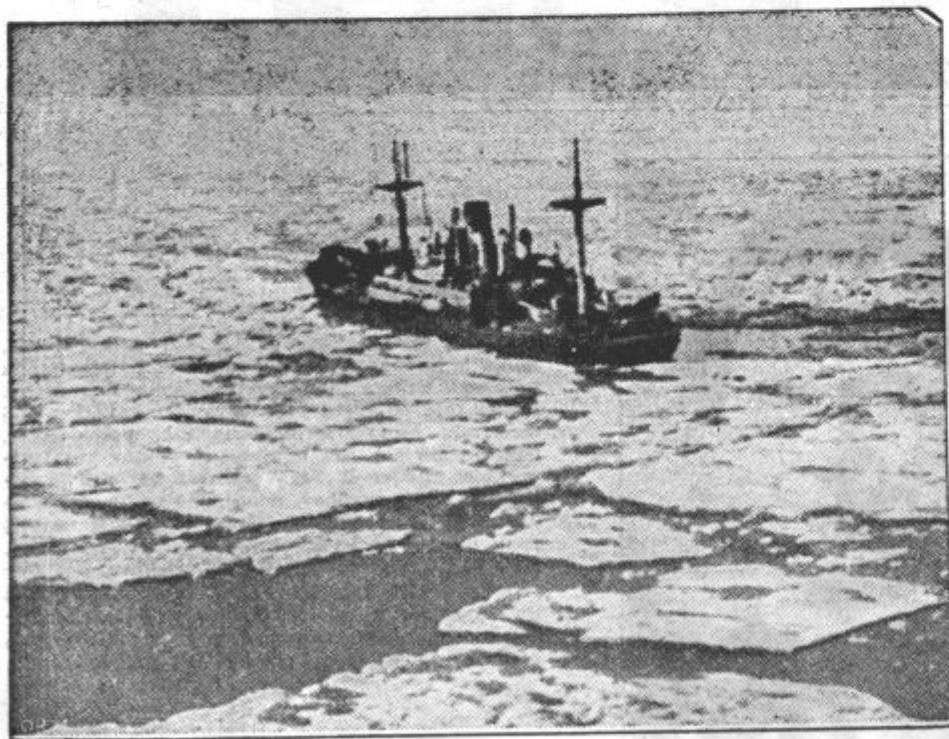
Pomembni dogodki

NAJMLAJSI EVROPSKI PRESTOLONASLEDNIK. Belgijski prestolonaslednik Baudouin s svojo sestrico Charlotte v svojem avtu

CLOVEK POSNEMA NARAVO. V Ameriki so zgradili letalo v obliki kobilice

RUSKI LEDOLOMILEC »CELJUSKIN«, ki se je ponesrečil na vožnji v polarnem morju. Posadka se je rešila na veliko ledeno ploščo. Že tretji mesec čaka njegova posadka 89 mož na rešitev. 10 žensk in 2 otroka je rešil letalec Lepidevski, ki je tudi založil brodomorce z živežem. Sedaj tekmujejo letalci in ledolomilec »Krasine«, kdo bo prej rešil brodomorce iz njihovega obupnega položaja,

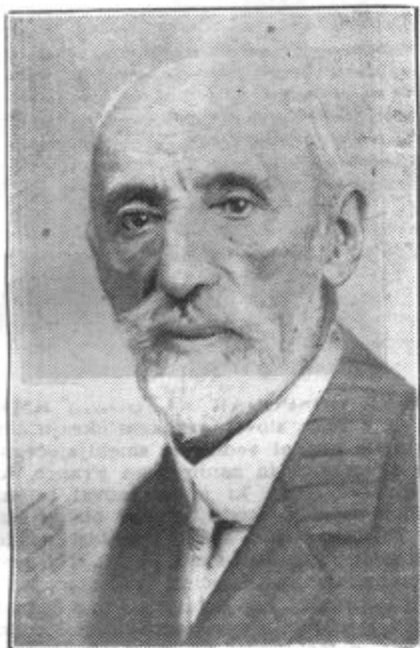

† **DR. JANKO BREJC.** V zagrebški kliniki je umrl g. dr. Janko Brejc. Tako nam je smrt spet ugrabila moža, ki je s svojim delovanjem in s svojo osebnostjo ter seveda tudi z dogodki, pri katerih je igral važno vlogo, trajno zapisan v slovenski zgodovini. Kot odvetnik se je leta 1903 preselil v Celovec. Med koroškimi Slovenci se je z vso vnemo posvetil javnemu delu. V jeseni 1918 je pribežal v Ljubljano, kjer je že par tednov kasneje ob prevratu igral vodilno vlogo v takratnem narodnem vodstvu. V prvi narodni valdi za Slovenijo, izklicani zadnje dni oktobra 1918, je bil poverjenik za notranje zadeve, ko pa je bila v začetku naslednjega leta osnovana deželna vlada za Slovenijo, je postal dne 20. januarja 1919 njen predsednik. Ostal je na tem položaju do 14. decembra 1920. V njegovo dobo so padli boji za Koroško s plebiscitom vred. Za Koroško se je boril dr. Brejc tudi na mirovni konferenci v Parizu, kjer je bil sprejet tudi od Wilsona. Kot predsednik deželne valde je dr. Brejc sprejel in pozdravil Nj. Vel. kralja Aleksandra, ko je leta 1920 kot regent prvi čobiskal našo ožjo domovino. Odlikovan z visokim redom sv. Save I. stopnje, je doktor Brejc odšel z Bleiweisove ceste. Nekaj časa se je še udeleževal v političnem in splošnem javnem življenju, vendar pa se je bolj in bolj umikal v ozadje ter je sedaj že več let sem živel le za svojo rodbino, tiho in skromno. Z dr. Brejvem odhaja v grob človek velikih sposobnosti. Kot politik je znal biti tudi oster nasprotnik, ki pa je bil vedno dostojen in odkrit ter zato tudi v nasprotnem taboru spoštovan in cenjen. Visoko nad sončne in senčne strani njegovega strankarskega udejstvovanja se dviga njegovo splošno narodno delo, zlasti ono na Koroškem. Zato čezaluje njegovo prerano smrt ves slovenski narod in ohranil ga bo trajno in hvaležno zapisanega v svoji zgodovini.

VINKO ZURMAN-KNEŽKI ugledni posestnik in zaslužni javni delavec od Sv. Trojice nad Sv. Križem pri Rogaški Slatini, je praznoval 75-letnico rojstva.

doma in na tujem

† OTMAR BAMBERG. Na Veliko noč je umrl v Krškem starosta naših tiskarnarjev Otmar Bamberg v 86. letu starosti. Podjetni založnik je izdal največ šolske knjige, podjetje je veljalo sicer kot strogo nemško, vendar pa so našli tam zatočišče sčasoma tudi naši književniki in tehniki. Preko te knjigarne so našli pot v svet najboljši slovenski pisatelji: Stritar, Levstik, dr. Tavčar, Ivan Cankar, Oton Župancič, Aškerc, Gregorčič, Golar, Meško, Pregelj, Novačan in še cela vrsta drugih. Slovenska knjiga je sicer doživljala v tistih časih dokaj borno naklado, vendar je bil Otmar Bamberg nasproti našim književnikom kavalir in je plačeval vedno dostojne honorarje. Tako je postal pravi mecen slovenske moderne književnosti in se ga prav gotovo marsikateri slovenski literat tudi danes v hvaležnosti spominja. Ko je tiskarna pričela gojiti umetniški in barvasati tisk, je izdala veliko naklado pokrajinskih slik iz naših krajev. Po prevratu je prišlo prej nemško podjetje v slovenske roke in s tem izpremenilo tudi ime. Nastala je Delniška tiskarna, ki je pozneje kupila tudi vse pripadajoče hiše v Dalmatinovi, Miklošičevi in Kolodvorski ulici. Tiskarna, ki jo je veliki pokojnik tako predal v slovenske roke, se je naslednja leta še čedalje bolj izpopolnjevala in je danes vsaj za naše zahteve v vsakem pogledu na višku. V njej se stavi tudi »Domovina«. Velezasluznemu pokojniku bodi ohranjen najplemenitejši spomin in lahka mu bodi naša zemljica!

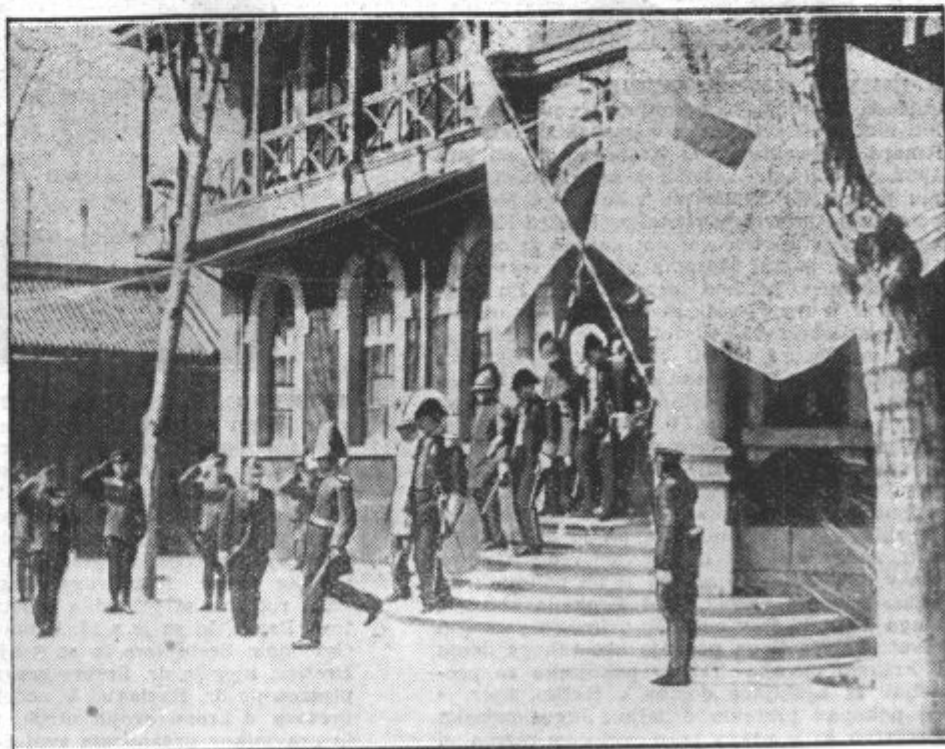
VELIK POZAR V VARSAVI. Dva prebivalca sta postala žrtev plamenov, pet pa je bilo hudo ranjenih

SEJEM ZA KRAVJE ZVONCE. Vsako leto spomladi imajo v Arlesu na Francoskem sejem kravjih zvoncev, na katerem izbirajo živinorejci domača razbijala za govedo in drobnico

PAVEL RANCIGAJ, profesor glasbe v Ljubljani, je spravil spet do veljave orgljice in harmoniko.

CEREMONIJE NA NOVEM MANDZURSKEM DVORU. Dostojanstveniki odhajajo od sprejema pri novem cesarju

**SREBRNI JUBILEJ DOMAČEGA PODJET-
JA.** Prispel je pred leti tam iz veselega Hrvat-
skega Zagorja mlad in podjeten pečarski po-
močnik, kateremu je postalo domače obzorje
pretesno, v Ljubljano. Kot prvovrsten dela-
vec je dobil z lahkoto delo in delal je pri stari
tvdiki Dreise, ki je imela takrat mnogo dela
v hrvatskem Primorju in v Trstu. Povsod tod
je delal in spoznaval prilike. Njegova podjet-
nost ga je silila k samosvojitvi, kar je tudi
storil pred 25 leti. S skromnimi sredstvi in
raznimi zaprekami je začel z neverjetno prid-
nostjo g. Anton Kovačič svoj obrat na Viču
in ga kasneje prenesel v mestni del Rožne
doline ter ga tako moderniziral, da je danes
njegova tovarna peči in štedilnikov na naj-
boljšem glasu in uživa splošen ugled. Naš
jubilar je postal popoln Ljubljančan, in je zelo
popularna osebnost, ki je bil večkrat poklican
v razne javne korporacije v družbi zelo iskan
kot dober pevec, med zeleno bratovščino ima
mnogo dobrih prijateljev. Za viške siromake
ima vedno odprto srce in roko in šolska mla-
dina ima v njem posebnega prijatelja. Vedno
je bil odločno naroden in med vojno se je
umaknil denuncijantom — na fronto, kamor
si oni pač niso upali. Želimo gospodu tovar-
narju Antonu Kovačiču po srebrnem jubileju
še zlatega z vsem uspehom in srečo.

INŽ. VINKO STRGAR, RUDARSKI GLAVAR
v Ljubljani, je stopil te dni po 34. letih ne-
utrudnega službovanja pri rudarski oblasti
v naših krajih v zaslužni pokoj. Nepozabno
ostane zapisano v zgodovini našega rudarstva,
kako je inž. Strgar takoj po prevratu pomagal
pri ureditvi novih razmer: uredil je poslovanje
novo ustanovljenega rudarskega glavarstva v
Ljubljani, aktivno je sodeloval pri ustanovitvi
kulturnih zavodov, zlasti tehnike.

DOBER GOSPODAR NA DODNI KMETIJI.
Ni ga v vsem slovenjgraškem okraju človeka,
ki bi ne poznal vedno se smehljajočega, nad
vse zabavnega in zanimivega Franca Jurača,
p. d. Mravljaka, ki je praznoval te dni 65-
letnico rojstva. Rodil se je v občini Mislince
na Tolstem vrhu, kjer gospodari na lepem,
obširnem posestvu že nad 34 let. Njegove za-
sluge za mislinjako občino, pri kateri je že nad
31 let odbornik ter je bil med tem časom tudi
župan in občinski svetovalec, so neštevilne ter
se mu je mislinjska občina prav lepo zahva-
lila, ko mu je lani 8. septembra podarila di-
plomo častnega občana. Franc Jurač je usta-
novitelj in načelnik živinorejske zadruge, bla-
gajnik gasilske čete Sv. Florjana v Dolici,
odbornik krajnega šolskega sveta in cerkve-
no konkurenčnega odbora. Že več let vrši
službo zapriseženega davčnega izvedenca in je
poleg tega že nad 30 let glavni zastopnik
banke »Slavijec«. Vse življenje je zvest na-
predni misli. Vsem je znano njegovo geslo:
»Pomagaj bližnjemu, kjer in kolikor mu le
moreš, sicer mu vsaj ne škoduj!« Ob 65-letnici
mu vsi iskreno želimo, da bi ga vsaj ob njegovi
80-letnici naših, kakršen je danes!

JUBILEJ DELA. Jubilej štiridesetih let
vztrajnega dela pri istem podjetju je prazno-
val g. Franc Pretnar, ravnatelj Mestne hra-
nilnice ljubljanske. Čast njegovemu delu, nje-
mu pa še mnogo let zdravja!

† **RIHARD ENGELSBERGER.** V 40. letu
starosti je preminil v Ljubljani trgovec in pred
leti močno delavni bорец v gasilskih vrstah g.
Rihard Engelsberger iz Krškega. Že od leta
1932. je bolehal na težki ledvični bolezni, ki
mu je izpajala mladostno moč in ga slednjič
položila na mrtvaško posteljo. Rihard Engels-
berger se je udeleževal kot gasilec že od leta
1912 in je postal sčasoma velik in vsepovsod
požrtvovalen gasilski organizator. Po pre-
vratu se je mudil večkrat tudi kot odposlanec
naše gasilske zveze v svetu in je dosegel zelo
lepa inozemska, zlasti francoska, belgijska,
češkoslovaška in poljska odlikovanja. Za za-
sluge je bil kot podstarosta JGZ odlikovan
tudi z redom sv. Save IV. razreda, vsega sku-
paj pa je dičilo njegove prsi nič manj kakor
34 odlikovanj. Ko se je vršil leta 1930 v Ljub-
ljani gasilski kongres, je bil pokojnik duša
prireditvenega odseka. Pokazal je res lepe
organizatorske vrline. Čim pa je pričel bole-
hati, se je umaknil iz aktivnega udeleževanja
v gasilstvu. Po naravi je bil pokojnik iz-
redno prijeten človek, mož širokega obzorja,
blaga duša, ki je v nešteti primerih pomagal
režežem. Zlasti ga poznajo kot takega doma
v krškem okraju. Truplo pokojnika so pre-
peljali iz Ljubljane domov v Krško, kjer je
bil pokopan preteklo nedeljo. Jugoslovensko
gasilstvo, ki je zdaj v tako cvetočem razmahu,
bo pokojnemu, tako rano umrlemu pionirju
gotovo ohranilo časten spomin. Ugledni dru-
žini izrekamo odkritosrčno sožalje!

80-LETNICA GOSPE SREBRETOVE. Na le-
vem bregu Save, blizu postaje Radeče stoji
enonadstropna hiša z velikim vrtom. Ko še ni
bilo železnice ob Savi, je vsakdo poznal to
hišo, po domače pri Zoretu, katere lastnik je
bil Martin Potočin. V tej prijazni gostilni je
vsak potnik iskal zavetišča, zlasti pa so se
pred njo ustavljali postavni splavarji iz Sa-
vinjske doline. Kot druga hčerka te spošto-
vane rodbine se je rodila v letu 1854. Zore-
tova Pepca, ki se je s 17. letom poročila z dr.
Gvidonom Srebreškom in se z njim preselila v
Brežice, kjer je dr. Srebre prevzel odvetniško
pisarno po dr. Razlagu. V nedeljo je ga. Sre-
bretova v krogu svojih otrok, zetov, vnukov
in pravnukov praznovala svoj 80. rojstni dan.
Dolgo dobo ima spoštovana gospa za seboj, pa
tudi nebroj prijetnih in žalostnih spominov in
nešteto dobrih del. Še mnogo zdravih let!

† **JOSIP PAUER.** V Braslovčah je legel te
dni v grob obče spoštovani, po vsej Sloveniji
poznani trgovec in veleposestnik gosp. Josip
Pauer. Končana je dolga pot žilavega dela,
truda in uspehov. Od mladih nog se je mož,
ki je bil tip pravega savinjskega, naprednega
podjetnika, udeleževal v vseh naprednih dru-
štvih in korporacijah v trgu in okolici. Bil je
v pomoč narodnemu pokretu ne samo z besedo,
temveč tudi z gmotnimi žrtvami. Ni mo-
goče naštetati vseh edinic, pri katerih se je
aktivno udeleževal, saj ni povsod društveno
življenje tako razgibano, kakor v Savinjski
dolini. Bil je soustanovitelj mozirskega So-
kola, prvega v Savinjski dolini, in na te čase
narodnih borb se je vse življenje rad spomi-
njal. Bil je nadalje ustanovitelj hranilnice in
posojilnice v Braslovčah in do zadnjega njen
zaslužni načelnik, kot tak pa tudi vedno oče-
tovski odprti rok nasproti društvom, vred-
nim podpore. Smotren gospodar je bil tudi
med prvimi, ki so sadili, kultivirali in širili
hmelj po dolini. Njegova trgovina slovi daleč
naokrog, kakor je vobče vsa Pauerjeva rod-
bina od nekdaj na glasu po svoji podjetnosti
in narodni zavednosti. Kakor je bil sam, je
značajni mož vzgojil v narodnem duhu tudi
svoje otroke. Ime uglednega pokojnika bo
dolgo, dolgo živelo v zgodovini Savinjske doline.